

בבית המשפט העליון**רע"א 3196/18**

לפני : כבוד השופט י' עמית
 כבוד השופטת ד' ברק-ארז
 כבוד השופטת י' וילנר

המבקשת : אגודת מגן דוד אדום בישראל

נגד

המשיבים : 1. פלונית
 2. פלוני
 3. כלל חברה לביטוח בע"מ
 4. פלוני

בקשת רשות ערעור על החלטתו של בית המשפט המחוזי בתל אביב-יפו בתיק רע"א 62733-01-18 מיום 13.3.2018 שניתנה על ידי כבוד השופט ארז יקואל

בשם המבקשת : עו"ד משה יעקב
 בשם המשיבה 1 : עו"ד יאנה שכטר ; עו"ד אייל שטרנברג
 בשם המשיב 2 : עו"ד אריק איימצ'ט
 בשם המשיבה 3 : עו"ד ע' שניצקי

כתבי עת :

["תולדות הניתוח הפמיניסטי של דיני הנוזקין: השיפתם, שינוים, הרחבתם", המשפט, טז \(מאי 2011\) 53](#)

ספרות :

[לימור עציוני, גילוי עריות - ההיבט המשפטי של התופעה מנקודת מבטן של נשים בגירות קרבנות בילדות \(תשס"ט\)](#)

[טל חבקיין, התיישנות \(2014\)](#)

חקיקה שאוזכרה :

[חוק ההתיישנות, תשי"ח-1958 : סע' 10, 18א, 18א\(1\), 18א\(ב\), 18א\(ג\), 18ב](#)

[חוק העונשין, תשל"ז-1977](#)

[חוק למניעת מפגעים סביבתיים \(תביעות אזרחיות\), תשנ"ב-1992 : סע' 2](#)

[חוק למניעת הטרדה מינית, תשנ"ח-1998 : סע' 6\(ג\), 7](#)

מיני-רציו :

* אין להחיל את הסדר הארכת תקופת ההתיישנות לפי סעיף 18א לחוק ההתיישנות, בגין תקיפה מינית או התעללות שבוצעו בקטין, על צדדים אשר אינם נמנים על המעגל הפנימי של הפגיעה המינית. הארכת תקופת ההתיישנות גם על נתבעים מהמעגל השני, היא עניין למחוקק לענות בו.

* התיישנות – תקופת ההתיישנות – חריגים המאריכים את התקופה

* התיישנות – נזיקין – תקופת ההתיישנות

בקשת רשות ערעור שעניינה בשאלה מי הוא "הפוגע" לפי סעיף 18א לחוק ההתיישנות, לצורך דחיית תחילת מרוץ ההתיישנות של תביעות בגין תקיפה מינית או התעללות שבוצעו בקטין? רקע: ההליך המשפטי דגן נפתח בשנת 2016, בעוד לידתה של הפרשייה בשנת 1998. עפ"י כתב התביעה המשיבה 1 (להלן: המשיבה), ילידת 1983, אשר עבדה במד"א כמתנדבת, נאנסה, בהיותה בגיל 15, בתחנת מד"א ע"י המשיב 2 (להלן: המשיב) ששימש כנהג אמבולנס במד"א. אימה של המשיבה פנתה למשיב 4, מנהל תחנת מד"א דאז, אך הלה, במקום לדרווח על מעלליו של המשיב, הורה למשיבה לחתום על הצהרה לפיה תלונתה שקרית. בחלוף השנים, ובעקבות כתבה ששודרה בטלוויזיה, שחשפה תופעה של הטרדות ותקיפות מיניות במד"א, המשיבה הגישה תלונה במשטרה כנגד המשיב וכנגד מנהל התחנה. כן הגישה תלונה למד"א כנגד מנהל התחנה, שעדיין עובד כיום במד"א. בהמשך, הגישה המשיבה ביום 29.9.2016 תביעה כספית כנגד מד"א, המשיב ומנהל התחנה, בגין מעשי התקיפה המינית שבוצעו בה. המשיב הכחיש את המעשים המיוחסים לו. מד"א הגישה בקשה לסילוק התביעה על הסף מחמת התיישנות. מד"א טענה כי לסעיף 18א לחוק ההתיישנות אין תחולה לגביה, מאחר שהסעיף חל על הפוגע הישיר בלבד, כפי שנקבע בע"א 2805/13 (להלן: עניין פלונית). בימ"ש השלום דחה את הבקשה ובר"ע שהוגשה לביהמ"ש המחוזי ושנדונה כערעור נדחתה. מכאן בר"ע זו שנדונה כערעור (המבקשת תיקרא מעתה ואילך "המערערת").

ביהמ"ש העליון (מפי השופט י' עמית בהסכמת השופטות י' וילנר וד' ברק-ארז) קיבל את הערעור מהטעמים הבאים:

אין חולק כי חלפה תקופת ההתיישנות של 7 שנים מעת שמלאו למשיבה 18 שנה, כך שהתביעה התיישנה כ-8 שנים לפני הגשתה. מכאן הסוגיה שבפנינו – האם חל החריג הקבוע בסעיף 18א(א)(1) לחוק ההתיישנות, אשר דוחה את תחילת מרוץ ההתיישנות עד למועד בו מלאו לקטין 28 שנים.

החריג שנקבע בסעיף 18א לחוק ההתיישנות, בא לעולם מתוך הבנה והכרה של המחוקק את המאטריה המיוחדת של עבירות מין. לנפגעי עבירות מין, נדרש לעיתים זמן על מנת להבין ולעבד את סוד הפגיעה שחוו ולחשוף את הסוד בפני אחרים. כך לגבי נפגעי עבירות מין בכלל, וכך לגבי נפגעים קטינים בפרט. לכן, הרציונאלים הקלאסיים העומדים בבסיס דיני ההתיישנות (הן בדין האזרחי והן בדין הפלילי) נשחקים ומשקלם פוחת במקרים של תקיפה מינית.

לעמדת ביהמ"ש, פסק הדין בעניין פלונית, שעסק בשאלה הדומה לענייננו – היקף מעגל הנתבעים שאליהם מתייחסת הוראת סעיף 18א לחוק ההתיישנות – סותם את הגולל על התביעה שלפנינו, ככל שהיא מופנית כנגד מד"א.

באותו מקרה – שעסק בתביעת נזיקין נגד רשויות הרווחה בעקבות תקיפה מינית שחוותה התובעת במשפחת האומנה אליה הועברה, בטענה כי רשויות הרווחה כשלו בטיפול המקצועי בתובעת, לא שעו לתלונותיה ואילצוה לשוב לבית האמנה לאחר שברחה, שם הותקפה מינית פעם נוספת – נקבע כי סעיף 18א לחוק ההתיישנות אינו מאריך את תקופת ההתיישנות לצורך הגשת תביעה נגד הרשויות. בשורה

התחתונה קבע השופט י' דנציגר כי לא ניתן להאריך את תקופת ההתיישנות גם ביחס לרשויות "דרך של יצירת פרשנות מרחיבה להוראת חוק חדשה יחסית, שבמסגרתה ערך המחוקק איזון עדין בין השיקולים המתחרים בנושא זה. פתיחה מחדש של סוגיה זו ראוי שתיעשה בבית המחוקקים תוך ליבון הנושא על שלל היבטיו".

בניגוד לעמדת הערכאות קמא, ביהמ"ש קובע כי בעניין פלונית ביהמ"ש לא התיימר להבחין בין מעסיק שהוא המדינה או אחת מרשויות המדינה לבין מעסיק אחר. הרציונלים והנימוקים בגינם מצא ביהמ"ש בעניין פלונית כי אין להרחיב את פרשנות המונח "הפוגע" בסעיף 18א לחוק ההתיישנות, כוחם יפה לגבי כל מי שאינו "פוגע", בין אם מדובר במעסיק שהוא תאגיד סטטוטורי, בין אם מדובר בתאגיד פרטי או אדם פרטי. די במסקנה זו כדי לקבל את הערעור.

לבסוף נדחתה טענת המשיבה כי לאור דברי השופט ברק-ארז בעניין פלונית – אשר ביקשה להשאיר בצריך עיון את השאלה האם במקרים מתאימים נכון יהיה להכיר בכך שהפוגע או המתעלל אינו רק מי שביצע את המעשים האלימים בקורבן אלא גם מי ששיתף עמו פעולה בידיעה ובמתכוון – ניתן לראות את מד"א כ"פוגע" לצורך סעיף 18א לחוק ההתיישנות.

גם בהינתן ההאשמות החמורות שמטיחה המשיבה במד"א בכתב התביעה, לא זו הסיטואציה של שיתוף פעולה "בידיעה ובמתכוון" אליה התייחסה השופטת ברק-ארז בעניין פלונית. הכוונה היא למי ששיתף פעולה, בידועין, במתכוון, בזמן המעשה ובקרבא למעגל הפנימי של הפגיעה, אדם שתרם במעשהו או במחדלו לפגיעה המינית. לדוגמה, בעל זיקה לנפגע העבירה או בעל סמכות כלפי הפוגע, שנכח במקום אירוע התקיפה המינית בזמן התרחשותו ולא הושיט יד לנפגע העבירה. במקרים אלה קיים אשם מוסרי גבוה בשל הקרבה למעגל הפנימי של הפגיעה: קרבה במקום ובזמן למקום הפגיעה, לצד יכולתו למנוע את התרחשות האירוע.

במקרה דנן, כפי שמבהירים השופטים עמית וד' ברק-ארז, לא ניתן לומר כי הטענות המופנות כלפי מד"א ממקמות אותה במעגל הפנימי – של משתף פעולה או מסייע בידועין ובמתכוון – ביחס לפגיעה. הטענות בכתב התביעה הופנו, בעיקרו של דבר, כלפי סביבת העבודה וההתנהלות הכללית במד"א, שעל פי הנטען אפשרו את הפגיעה. טענות אלה כשלעצמן אוצרות חומרה לא מבוטלת, אך בשים לב לנוסח התביעה כפי שהוגשה, הן אינן מסוג הטענות שאליהן כיוון המחוקק בשעה שנחקק סעיף 18א לחוק ההתיישנות.

לסיכום נפסק כי לשון החוק; ההיסטוריה החקיקתית שלו; דברי ההסבר של הצעת החוק; פרוטוקול דינוי וועדת חוק, חוקה ומשפט; סביבתו של סעיף 18א לחוק; והשיקולים שצוינו על-ידי בימ"ש זה בעניין פלונית – כל אלה מביאים למסקנה כי כוחה של הלכת פלונית יפה גם לענייננו, ואין להחיל את הסדר הארכת תקופת ההתיישנות על צדדים אשר אינם נמנים על המעגל הפנימי של הפגיעה המינית. הארכת תקופת ההתיישנות גם על נתבעים מהמעגל השני, היא עניין למחוקק לענות בו.

לפיכך יש לקבל את הערעור, ולדחות את תביעתה של המשיבה כנגד מד"א מחמת התיישנות.

פסק-דין

השופט י' עמית:

מי הוא "הפוגע" לפי [סעיף 18א לחוק ההתיישנות](#), התשי"ח-1958 (להלן: חוק ההתיישנות או החוק), לצורך דחיית תחילת מרוץ ההתיישנות של תביעות בגין תקיפה מינית או התעללות שבוצעו בקטין? על כך נסבה בקשת רשות הערעור שלפנינו.

בקשת רשות ערעור על החלטתו של בית המשפט המחוזי בתל אביב-יפו (כב' השופט א' יקואל) מיום 13.3.2018, בגדרה נדחתה בקשת רשות ערעור של המבקשת (להלן: המבקשת או מד"א) על החלטתו של בית משפט השלום בתל אביב-יפו (כב' השופט י' בשן) מיום 27.12.2017 [בת"א 71235-09-16](#), [פורסם בנבו] שדחה את בקשת המבקשת לסילוק תביעת המשיבה 1 (להלן: המשיבה) על הסף מחמת התיישנות.

רקע עובדתי והליכים קודמים

1. ההליך המשפטי דגן נפתח בשנת 2016, בעוד לידתה של הפרשייה בשנת 1998. וזו ליבת הסיפור כמתואר בכתב התביעה: המשיבה, ילידת 1983, עבדה במד"א כמתנדבת והמשיב 2 (להלן: המשיב) שימש כנהג אמבולנס במד"א. המשיב הסיע בסוף כל יום את המתנדבות והמתנדבים ופיזר אותם לבתיהם. בערב האירוע, ולאחר שנותרה המשיבה אחרונה עם המשיב באמבולנס, עצר המשיב בתחנת מד"א בטירת הכרמל, לדבריו, על מנת למסור את מחשבו לתיקון. התחנה הייתה ריקה מאדם, ובשלב מסוים, המשיב ניצל את ההזדמנות, כיבה את האורות, נעל את דלתות התחנה ואנס את המשיבה, שהייתה אז נערה כבת 15. לאחר מכן, הסיע אותה המשיב בחזרה לביתה.

כחלוף מספר שבועות, שיתפה המשיבה את חברתה בסוד מעשה האונס, וחברתה סיפרה על כך לאימה של המשיבה. זו פנתה למשיב 4, מנהל תחנת מד"א דאז (להלן: מנהל התחנה), אך הלה, במקום לדווח על מעלליו של המשיב, הורה למשיבה לחתום על הצהרה לפיה תלונתה שקרית (בכתב התביעה לא נאמר אם המשיבה חתמה על הצהרה מעין זו, אך בין השורות ניתן להבין כי כך נעשה על ידה).

כחלוף השנים, ובעקבות כתבה ששודרה בטלוויזיה, שחשפה תופעה של הטרדות ותקיפות מיניות במד"א, המשיבה החליטה לחשוף ולהציף את שארע לה, והגישה תלונה במשטרה כנגד המשיב וכנגד מנהל התחנה. כן הגישה תלונה למד"א כנגד מנהל התחנה, שעדיין עובד כיום במד"א. בהמשך, הגישה המשיבה ביום 29.9.2016 תביעה כספית כנגד מד"א, המשיב ומנהל התחנה, בגין מעשי התקיפה המינית שבוצעו בה.

עד כאן, עיקרי כתב התביעה.

2. המשיב הכחיש נמרצות בכתב הגנתו את המעשים המיוחסים לו. מד"א הגישה בקשה לסילוק התביעה על הסף מחמת התיישנות, באשר מאז האירוע המתואר בכתב התביעה ועד להגשת התביעה חלפו 18 שנה, בשנת 2001 מלאו למשיבה 18 שנים, והתביעה הוגשה בשנת 2016.

מד"א טענה כי [לסעיף 18א לחוק ההתיישנות](#) אין תחולה לגביה, מאחר שהסעיף חל על הפוגע הישיר בלבד, כפי שנקבע בע"א [2805/13](#) פלונית נ' מדינת ישראל משרד העבודה והרווחה [פורסם בבנו] (16.4.2015) (להלן: עניין פלונית).

למען הנוחות נביא להלן, כבר עתה, את לשון הסעיף מושא דיוננו:

18א. תביעה בשל תקיפה מינית או התעללות
 (א) בחישוב תקופת ההתיישנות של תביעה בתובענה שהגיש נפגע בשל מעשה כמפורט להלן נגד הפוגע בו, לא יבוא במניין הזמן שבו טרם מלאו לנפגע 28 שנים:
 (1) תקיפה מינית שבוצעה בנפגע בהיותו קטין;
 (2) התעללות שבוצעה בנפגע בהיותו קטין בידי פוגע שהוא בן משפחתו או אדם שהיה אחראי עליו;
 (3) תקיפה מינית שבוצעה בנפגע בהיותו בגיר אך בטרם מלאו לו 21 שנים, תוך ניצול יחסי אמון, תלות, טיפול או מרות או בידי פוגע שהוא בן משפחתו" (ההדגשות הוספו – י"ע).

3. בהחלטתו מיום 27.6.2017 דחה בית משפט השלום (השופט י' בשן) את בקשת מד"א לסילוק על הסף. נקבע כי בשלב מקדמי זה אין באפשרות בית המשפט להכריע בשאלת ההתיישנות, שאם תוכחנה טענות המשיבה בכתב התביעה, ייתכן כי יהיה מקום לראות במד"א כמעוולת ישירה. בקשת מד"א לעיון מחדש נדחתה בהחלטת בית המשפט מיום 5.7.2017.

על החלטות אלה הוגשה בקשה לרשות ערעור לבית המשפט המחוזי. בית המשפט המחוזי (השופטת א' כהן) קיבל בהחלטתו מיום 31.10.2017 את בקשת מד"א וקבע כי בשים לב להלכת פלונית, בקשת הסילוק על הסף אינה מצריכה בירור עובדתי, ועסקינן בסוגיה משפטית שניתן להכריע בה כבר בשלב זה. משכך, החזיר בית המשפט המחוזי את הבקשה לבית משפט השלום למתן החלטה חדשה בבקשה.

4. אחר הדברים האלו, חזר בית משפט השלום ונדרש לסוגיה המשפטית. בהחלטתו מיום 27.12.2017 קבע בית המשפט כי הלכת פלונית עוסקת בתביעה נגד רשויות שלא מנעו עבירה, בעוד שהתביעה דכאן היא נגד תאגיד סטוטורי בכובעו כמעסיק במשפט הפרטי. בית המשפט הפנה לפסק דינה של השופטת ברק-ארז בעניין פלונית, והסיק מהדברים כי מעסיק שהתנהגותו "רעה מאוד" עשוי להיחשב כ"פוגע", גם אם המעשה הפיסי של הפגיעה נעשה על ידי מי מעובדיו. כך, במונחי הדין הפלילי, עשויים להיות גם נאשמים נוספים – משדל, מסייע או מסייע לאחר מעשה, שכל אחד מהם "פגע" באופן כלשהו בקורבן. בשורה התחתונה, חזר אפוא בית משפט השלום על החלטתו הראשונה, וקבע כי דין בקשת מד"א להידחות.

5. ושוב חזרה מד"א והגישה בקשה לרשות ערעור לבית המשפט המחוזי. בית המשפט (השופט א' יקואל) דן בבקשה כבערעור, ולסופו של יום דחה את טענותיה של מד"א וציין כי "לא ניתן לשלול, על אתר, את האפשרות שהבירור העובדתי יוביל למסקנה שהמבקשת תיחשב כ-'פוגע', במונח הוראת סעיף 18א(א) לחוק...". נקבע כי פסק הדין בעניין פלונית אינו שולל את המסקנה לפיה ניתן לראות במי ששיתף פעולה "בידיעה ובמתכוון" עם המבצע הישיר של העבירה, כ'פוגע' לצורך [סעיף 18א לחוק](#). בית משפט קמא מצא חיזוק למסקנתו זו בכך שלמד"א מיוחסות טענות של אחריות ישירה ונטילת חלק במעשה המיוחס למשיב.

מכאן הבקשה שבפניי.

תמצית טיעוני הצדדים

6. מד"א טענה כי קמה עילה למתן רשות ערעור "בגלגול שלישי" לצורך הבהרת גבולותיה של הלכת פלונית, וכי הבקשה מעלה שאלה משפטית עקרונית אשר ההכרעה בה חורגת מעניינם הפרטני של הצדדים.

לגופו של עניין, נטען כי יישום ראוי של הלכת פלונית מוביל למסקנה כי [סעיף 18א לחוק](#) חל על המזיק הישיר בלבד. מסקנה זו מעוגנת בלשון החוק; בהיסטוריה החקיקתית שלו; וכן ברציונלים מוסריים, חברתיים וכלכליים. נטען כי אותם רציונלים שהנחו את בית המשפט בעניין פלונית, עת קבע כי [סעיף 18א לחוק](#) אינו חל על רשויות המדינה, תקפים ורלוונטיים באותה מידה בכל הנוגע לתאגידים, ובוודאי לגופים סטוטוריים אשר הוקמו מכוח חוק, כמו מד"א.

7. המשיבה טענה כי יש לדחות את הבקשה ולהשאיר על כנה את החלטת בית משפט קמא. נטען כי מדובר בהחלטה דיונית, והלכה היא כי דחייה על הסף היא סעד קיצוני. לגופה של בקשה נטען כי למד"א יוחסו טענות כי אפשרה מעשי תקיפה ואונס, יצרה סביבה של הטרדה וניצול נערות, תוך סיוע לפוגעים והשתקת תלונות באופן מכוון. לגישת המשיבה, בית המשפט בעניין פלונית השאיר באופן מודע את סוגיית הגדרת היקפו המדויק של המונח 'הפוגע בו' בצריך עיון, למקרים המתאימים. עוד ביקשה המשיבה להבחין בין הטענות שהועלו בעניין פלונית לבין המקרה דנן, והוסיפה כי בעוד הטענות בעניין פלונית נסבו על התנהגות רשלנית גרידא, בענייננו מדובר בהתנהגות אקטיבית, המסייעת לפוגעים במעשיהם, משתיקה תלונות הנערות ומטייחת את קולותיהן.

דיון והכרעה

8. ככלל, מקום בו טענת ההתיישנות כרוכה בהיבטים עובדתיים, שאלת ההתיישנות לא תידון כטענת סף (ראו והשוו: רע"א [7372/09 Siberia Airlines](#) נ' עיזבון המנוח אלכסנדר גריגוריביץ ז"ל [פורסם בנבו] (23.2.2010)). אך כאשר השאלה היא משפטית טהורה, הרי ש"מקום בו ההכרעה בטענת הסף של ההתיישנות עשויה להביא לסיום ההתדיינות בתביעה, ובכך לחסוך מהצדדים ומבית המשפט משאבים ניכרים, שומא על בית המשפט לדון בשאלת ההתיישנות כטענה מקדמית" (ע"א [2919/07 מדינת ישראל – הוועדה לאנרגיה אטומית נ' גיא-ליפל, פ"ד סד \(2\) 82, 109 \(2010\)](#) (להלן: עניין גיא-ליפל)).

המקרה שלפנינו מעלה שאלה משפטית ועקרונית החורגת מעניינם הפרטני של הצדדים הישירים במחלוקת. אשר על כן מצאנו ליתן רשות לערער, לדון בבקשה כאילו ניתנה רשות ערעור והוגש ערעור על פי הרשות שניתנה. לאור זאת, המבקשת תיקרא מעתה ואילך "המערערת".

[סעיף 18 לחוק ההתיישנות](#)

9. אין חולק כי חלפה תקופת ההתיישנות של שבע שנים מעת שמלאו למשיבה 18 שנה ([סעיף 10 לחוק ההתיישנות](#)), כך שהתביעה התיישנה כ-8 שנים לפני הגשתה.

מכאן הסוגיה שבפנינו - האם חל החריג הקבוע [בסעיף 18א\(א\)\(1\) לחוק ההתיישנות](#), אשר דוחה את תחילת מירוץ ההתיישנות עד למועד בו מלאו לקטין 28 שנים.

החריג שנקבע [בסעיף 18א לחוק ההתיישנות](#), בא לעולם מתוך הבנה והכרה של המחוקק את המאטריה המיוחדת של עבירות מין. כיום ידוע, והדבר הוא כבר מן המפורסמות, כי לנפגעי עבירות מין, נדרש לעיתים זמן על מנת להבין ולעבד את סוד הפגיעה שחוו ולחשוף את הסוד בפני אחרים:

”בתי המשפט הכירו בכך שיש ק”ן טעמים בגינם קורבן העבירה בוחר לכבוש את עדותו, לעיתים למשך שנים רבות. זאת, הן בשל סיבות חיצוניות כמו פחד ולחץ סביבתי, חשש מפני היחשפות לציבור וחשש מפני הקושי הכרוך בהליכי החקירה והמשפט (יש מתלוננות המדמות את שעובר עליהן במסגרת הליכים אלה כ’אונס שני’), והן בשל סיבות פנימיות כמו תחושות אשמה, קלון, בושה, מבוכה, עלבון, דחייה, רתיעה פנימית ולעיתים, אף אי הבנה של הקורבן כי נעשו בו דברים אסורים” (פסק דיני בע”פ [5582/09](#) פלוני נ’ מדינת ישראל, [פורסם בנבו] פסקה 86 (20.10.2010) (להלן: עניין פלוני)).

כך לגבי נפגעי עבירות מין בכלל, וכך לגבי נפגעים קטינים בפרט. קיימת פסיקה וספרות עניפה העוסקת בגורמים הפנימיים והחיצוניים אשר מקשים על נפגע העבירה לעבד את הפגיעה, לחשוף את הסוד בפני אחרים ולהביא את ריבו אל בית המשפט (ראו, בין היתר, [בע”מ 8098/04 פלונית נ’ פלוני, פ”ד נט\(3\) 111, 116 \(2004\)](#); אלי זומר ושרונה שוורצברג “חשיפת הסוד: גורמים מעודדים ומעכבים את גילוי סוד הפגיעה בקרב קורבנות התעללות מינית בילדות” הסוד ושברו: סוגיות בגילוי עריות 82-93 (צביה זליגמן וזהבה סולומון עורכות, 2004); יפעת [ביטון “תולדות הניתוח הפמיניסטי של דיני הנזיקין: חשיפתם, שינויים, הרחבתם” המשפט טז 53, 87-85 \(2011\)](#); לימור [עציוני גילוי עריות](#) – ההיבט המשפטי של התופעה מנקודת מבטן של נשים בגירות קרבנות בילדות 319-332 (2009)).

לאור האמור, הרציונלים הקלאסיים העומדים בבסיס דיני ההתיישנות (הן בדין האזרחי והן בדין הפלילי) נשחקים ומשקלם פוחת במקרים של תקיפה מינית. ניתן לדלות חלק מן הטעמים אשר הובילו את המחוקק להשעות את מירוץ ההתיישנות, מתוך הצעת [חוק ההתיישנות](#) (תיקון מס’ 4) (התיישנות תביעה בשל עבירת מין או התעללות), התשס”ז-2007, ה”ח הכנסת 139 (להלן: הצעת תיקון מס’ 4):

"(1) הניסיון מלמד שמיעוט בלבד מקרב נפגעי עבירות מין והתעללות המוערך ב-10% עד 20%, חושף את דבר הפגיעה בו. רק חלק קטן מאלה פונה לרשויות אכיפת החוק, ומעטים עוד יותר פונים לתבוע את זכויותיהם בהליך אזרחי. כל אלה נעשים, על פי רוב, זמן רב לאחר הפגיעה, בייחוד אם התרחשה כשהנפגע היה קטין.

[...]

(2) בשל היקף התופעה של ביצוע עבירות מין והתעללות במשפחה ומחוצה לה וחומרתה של תופעה זו, באה הצעת החוק לעודד נפגעים אשר אזרו עוז וחשפו את הפגיעה בהם להשתמש במגוון הכלים המשפטיים הקיימים, ולא לחסום בפניהם את האפשרות לפנות לערכאות בהליך אזרחי דווקא, שבאמצעותו יוכלו לקבל הכרה חברתית ופיצוי שיסייעו בשיקומם.

(3) [...] אותם טעמים המצדיקים קביעת תקופות התיישנות ארוכות יותר בהליך הפלילי יפים במידה רבה גם לענין התיישנות התביעה בהליך האזרחי.

(4) [...] כך, מתאפיינות תביעות אלה בתשתית ראייתית המבוססת על עדויות הנוכחים באירוע, ולא על מסמכים וראיות חפציות, אשר יש קושי לשמרם ואתרם; זיכרון פגיעות בשל עבירות כאמור, שהן קשות וטראומטיות, אינו נוטה להיטשטש בחלוף הזמן; נוסף על כך, גילוי מאוחר של נזקים נפשיים והניסיון לטפל בהם, יכול שיהיה בהם דווקא כדי לחזק את התשתית הראייתית. עם זאת, יש הטוענים שדווקא בתביעות המבוססות על עדויות ולא על מסמכים הקושי הראייתי חמור יותר ככל שחולף הזמן.

(5) ככל שמדובר בפגיעה מינית בקטינים מחוץ למשפחה, הסברה שההורים יגישו תביעה בשם הקטין ולכן אין צורך בהארכת תקופת התיישנות אינה עומדת במבחן המציאות. זאת, משום חששם של ההורים מהתמודדות הקטין עם הליך משפטי, הדחקת האירוע על ידי ההורים עצמם או תחושת אשמה מצדם, רתיעה מניהול הליך משפטי לרבות בשל עלויותיו, חשש מתגה חברתית וכן חשש מפגיעה בקרוב משפחה, בידיד משפחה או בדמות מקובלת בקהילה.

(6) נוכח מיעוט התביעות בשל עבירות מין והתעללות, והסיבות לכך כפי שפורטו לעיל, לא צפוי שהארכת תקופת התיישנות כמוצע בהצעת חוק זו, תביא לגידול משמעותי במספר התביעות הישנות שבתי המשפט יידרשו לדון בהן."

10. בבסיס דיני ההתיישנות עומדים רציונלים שונים: להקנות לנתבע הפוטנציאלי שקט נפשי מענייני העבר בחלוף תקופה קצובה; טעם ראייתי הקשור בקושי ובהכבדה על נתבע הנדרש לשמור את ראיותיו לאורך זמן; אינטרס הנתבע לוודאות בדבר זכויותיו וחובותיו בכל זמן נתון; ההנחה היא כי תובע אשר יישן על זכויותיו תקופה ארוכה, זנח או ויתר או מחל על תביעתו, כאשר עם חלוף הזמן הולכת ומתבססת הציפיה של הנתבע כי לא ייתבע; ראוי להקדיש את משאבי השיפוט לעניינים שבהווה ולהותיר מאחור את ענייני העבר; השפעה על גובה הפרמיות בחוזי ביטוח, ועוד (וראו עניין גיא-ליפל פסקה 30; טל [חבקינ התיישנות](#) 32-22 (2014)). חרף שיקולים כבדי משקל אלה, המחוקק בחר לבכר את אינטרס התובע-הנפגע בעבירת מין, ואת האינטרס החברתי בבירור מקרי תקיפה והתעללות מינית בקטינים. בהשעיית מירוץ ההתיישנות, המחוקק ביקש לבטא גם את ההוקעה והסלידה החברתית מתופעת עבירות המין בקטינים, בתוך המשפחה ומחוצה לה. כך בדין האזרחי וכך בדין הפלילי. בכך ביטא המחוקק את "חוסר נכונותו של הדין להשלים עם כך שגילם הצעיר – והוא ששימש תמריץ עיקרי לפגיעה בהם – יעמוד למכשול בדרכן של רשויות האכיפה למיצוי הדין עם האחראים לפגיעה זו" (ראו דבריו של השופט א' א' לוי ז"ל בע"פ [347/07](#) פלוני נ' מדינת ישראל [פורסם בנבו] (18.11.2007)); לסקירה של הסדרי ההתיישנות שנוספו במרוצת השנים לחוק [העונשין](#) ביחס לעבירות מין ראו פסק דיני בעניין פלוני, בפסקאות 93-99).

11. בעניין פלונית, עמד השופט י' דנציגר בהרחבה על "תופעת החשיפה המושהית", אשר בגינה מצא המחוקק להורות על הארכת תקופת ההתיישנות בדין הפלילי ובדין האזרחי. לאחר שקלול האינטרסים השונים, המושכים לכיוונים מנוגדים, הותוותה בחוק נקודת איזון שקיבלה ביטוי בהסדר [שבסעיף 18א](#) לחוק. אקדים ואומר כי לטעמי, פסק הדין בעניין פלונית, סותם את הגולל על התביעה שלפנינו, ככל שהיא מופנית כנגד מד"א, ועל כך אעמוד להלן.

עניין פלונית

12. כאמור, השאלה שעומדת להכרעתנו כיום נוגעת להיקף מעגל הנתבעים שאליהם מתייחסת הוראת [סעיף 18א לחוק ההתיישנות](#).

שאלה דומה לשאלה שלפנינו, נידונה בעניין פלונית. באותו מקרה, התובעת הוצאה מבית הוריה הביולוגיים והועברה למשפחת אומנה, שם חוותה תקיפה מינית. התובעת הגישה תביעה בנזיקין כנגד מדינת ישראל (משרד העבודה והרווחה) וכנגד עיריית אשקלון (אגף הרווחה), בטענה כי רשויות הרווחה כשלו בטיפול המקצועי בה, לא שעו לתלונותיה על המתרחש בבית האומנה, ואילצוה לשוב לבית לאחר שברחה, שם הותקפה מינית פעם נוספת.

בית המשפט המחוזי דחה על הסף את התביעה מחמת התיישנות. אחת הטענות שנידונה בערעור שהוגש לבית משפט זה התייחסה [לסעיף 18א](#) לחוק. נטען כי השעיית מירוץ ההתיישנות אינה רק כלפי הפוגע הישיר, המבצע הפיזי של התקיפה המינית, אלא גם כלפי רשויות המדינה שהתראשו בתפקידם המקצועי.

הערעור נדחה, ונקבע כי [סעיף 18א](#) לחוק ההתיישנות אינו מאריך את תקופת ההתיישנות לצורך הגשת תביעה נגד הרשויות. בפסק דינו, עמד השופט י' דנציגר על הנימוקים הבאים, שכולם יפים גם לענייננו:

(-) המשמעות הטבעית של לשון החוק: אין לקרוא לתוך הסעיף מה שלא כתוב בו. המשמעות הטבעית של המונח 'הפוגע בו' מובילה אל המסקנה כי לא ניתן להכיר ברשויות המדינה כנתבעים פוטנציאליים לעניין הארכת ההתיישנות שנקבעה בסעיף זה. אם היה המחוקק מעוניין לכלול את רשויות הרווחה בגדר הוראת [סעיף 18א](#) היה מציין זאת במפורש. לפנינו "הסדר שלילי", שלא ניתן לקרוא לתוכו את הרשויות כגורם נתבע.

(-) ההיסטוריה החקיקתית של [סעיף 18א](#) לחוק: המונח 'הפוגע בו' לא נכלל בנוסח הראשון של הצעת החוק, והתווסף רק לנוסח הסופי. בית המשפט מצא באינדיקציה זו חיזוק למסקנה לפיה המחוקק בחר לתחום את מעגל הנתבעים.

(-) סביבתו של [סעיף 18א](#): ההגדרות שנקבעו [בסעיף 18א\(ב\)](#) למונחים 'בן משפחה' ו'אחראי על קטין' מלמדות כי הסעיף עוסק בנתבע שהיא "אדם בשר ודם" שהוא בעל זיקה לקורבן התקיפה המינית או ההתעללות. בנוסף, [סעיף 18א\(ג\)](#) קובע כי "הוראות סעיף זה לא יחולו אם הוגש כתב אישום נגד הפוגע בשל עבירה כאמור [בסעיף 18ב](#) שביצע בנפגע, והתובענה היא בשל מעשה המהווה עבירה כאמור". מסעיף זה ניתן להסיק כי הסעיף עוסק במבצע העבירה עצמו.

(-) שיקול מוסרי וחברתי: "הפוגע", שביחס אליו נועד ההסדר, הוא בעל האשם המוסרי הגבוה ביותר. הפוגע הישיר הוא זה אשר תקף מינית את הקטין או התעלל בו בעצמו.

(-) שיקולי מדיניות וטעמים מעשיים: פרשנות מרחיבה עלולה להביא להצפת הרשויות בתביעות בגין אירועים שהתרחשו בעבר. נקבע כי יש ליתן לרשויות את האפשרות להיערך בהתאם מן הבחינה הראייתית. בנוסף, נדרשת היערכות גם במישור התקציבי מאחר שחשיפת הרשויות לתביעות עשויה להניע אותן לרכוש פוליסות ביטוח לתקופות ארוכות יותר.

בשורה התחתונה קבע השופט י' דנציגר כי לא ניתן להאריך את תקופת ההתיישנות גם ביחס לרשויות "דרך של יציקת פרשנות מרחיבה להוראת חוק חדשה יחסית, שבמסגרתה ערך המחוקק איזון עדין בין השיקולים המתחרים בנושא זה. פתיחה מחדש של סוגיה זו ראוי שתיעשה בבית המחוקקים תוך ליבון הנושא על שלל היבטיו".

השופט א' שהם, הצטרף לדעתו של השופט י' דנציגר. השופטת ד' ברק-ארז הסכימה לדברי השופט י' דנציגר והוסיפה דברים משל עצמה, ועל כך אעמוד בהמשך.

האם ניתן להחיל את ההסדר [שבסעיף 18א](#) על תאגיד?

13. בית משפט השלום ובית המשפט המחוזי, מצאו לאבחן את עניין פלונית מענייננו, באשר שם נדונה השאלה באספקלריה של רשויות המדינה, בעוד שענייננו בתאגיד סטטוטורי הפועל בכובעו הפרטי כמעסיק.

איני מוצא ממש באבחנה זו. הרציונלים והנימוקים בגינם מצא בית המשפט בעניין פלונית כי אין להרחיב את פרשנות המונח "הפוגע" [בסעיף 18א לחוק ההתיישנות](#), כוחם יפה לגבי כל מי שאינו "פוגע", בין אם מדובר במעסיק שהוא תאגיד סטטוטורי, בין אם מדובר בתאגיד פרטי או אדם פרטי. הארכת תקופת ההתיישנות גם כלפי תאגידים וחברות ואנשים פרטיים, עלולה לחשוף את ציבור המעסיקים לתביעות רבות מן העבר, מקום בו הללו לא היו ערוכים מראש מן הבחינה הראייתית. כפי שלא

ניתן לראות כ"פוגע" את רשויות הרווחה שהתרשלו בהעברת קטין אל משפחת אומנה בלתי כשירה, כך – לצורך תחולתו של [סעיף 118א](#) – אין לראות כ"פוגע" מעביד פרטי, או תאגיד אשר מנהליו התרשלו לספק סביבת עבודה בטוחה ונטולת הטרדות מיניות.

14. המחוקק ידע להבחין בין המעוול הישיר לבין מי שנמצא במעגל השני של האחריות הנזיקית, כמו מעביד שהתיר במעשה או במחדל סביבת עבודה לא בטוחה. בהקשר זה אפנה, על דרך ההיקש, להחלטתי בע"א (מחוזי חי') [1933/05](#) העמותה למען איכות סביבה וחיים בנהריה נ' איתנית מוצרי בניה בע"מ [פורסם בנבו] (20.8.2007). שם דנתי בשאלה האם רשויות המדינה, יכולות להיחשב "גורם מפגע" על פי [סעיף 2](#) לחוק מניעת מפגעים סביבתיים (תביעות אזרחיות), התשנ"ב-1992:

"2. (א) לבקשת מי שנפגע או עלול להיפגע ממפגע סביבתי או לבקשת גוף או עמותה כאמור בסעיף 6, רשאי בית משפט לתת צו המורה למי שגורם או עומד לגרום מפגע סביבתי (להלן – גורם המפגע), לעשות אחד או יותר מאלה".

בתמצית, שם סברתי כי אין לראות ברשות "גורם המפגע", באשר פשוטו של מקרא הוא, כי גורם המפגע הוא מי שגורם, בפועל, להיווצרותו של המפגע. עוד ציינתי כי הסעיף עוסק במעשה או מחדל שנוצר על ידי גורם במעגל הפנימי של הגורם המזהם, "ולא כך מחדל שנמצא במעגל החיצוני של גורם הזיהום, בבחינת מחדל עקיף הבא לידי ביטוי בהעדר פיקוח, אכיפה או הסדרה (רגולציה) מצד הרשות המינהלית".

15. משהגענו למסקנה כי בעניין פלונית בית המשפט לא התיימר להבחין בין מעסיק שהוא המדינה או אחת מרשויות המדינה לבין מעסיק אחר, די בכך כדי לקבל את הערעור. אלא שהמשיבה טענה כי לאור דברי חברתי, השופטת ברק-ארז בעניין פלונית, יש תוחלת לתביעתה. לכך אתייחס להלן.

האם ניתן לראות את מד"א כ"פוגע" במקרה דנן?

16. בעניין פלונית, הוסיפה השופטת ברק-ארז את הדברים הבאים:

"... אני מבקשת להשאיר בצריך עיון את השאלה האם במקרים מתאימים נכון יהיה להכיר בכך שהפוגע או המתעלל אינו רק מי שביצע את המעשים האלימים

בקורבן אלא גם מי ששיתף עמו פעולה בידיעה ובמתכוון. במלים אחרות, ראוי לדעתי להותיר בצריך עיון את ההיקף המדויק של הגדרת המונח 'פוגע' לצורך סעיף 18א לחוק, שאלה שאינה מתעוררת בפנינו. כך לדוגמה, ניתן יהיה לבחון במקרה המתאים האם תביעה כנגד אם במשפחת אומנה שידעה על מעשי התעללות של בן זוגה בקטין שנמסר להשגחתם תחסה גם היא תחת הארכת תקופת ההתיישנות. מכל מקום, כאמור, אין צורך להכריע בשאלה זו" (ההדגשות הוספו - י"ע).

המשיבה טענה כי לאור דברים אלה, ניתן לראות את מד"א כ"פוגע" לצורך [סעיף 18א לחוק ההתיישנות](#). זאת, לאור הטענות הקשות שהטיחה המשיבה בכתב התביעה כנגד מד"א, ואביא בתמצית את עיקרי הדברים: מד"א לא יצרה סביבה בטוחה מהטרדות ותקיפות מיניות ולא טיפלה בתלונתה של המשיבה; מד"א יצרה סביבת עבודה עוינת בה עובדים משתמשים בסמכותם ומנצלים את תמימותן של נערות תוך כדי שהארגון נותן לכך יד על-ידי טיוח והשתקת התלונות; קיימת תרבות אונס במד"א; מד"א התרשלה באמצעות עובדיה, עצמה את עיניה ונתנה יד חופשיה למשיב לנהוג בדרך בה נהג כלפי המשיבה, אפשרה למשיב לתקוף את המשיבה שכן לא סיפקה סביבה המגינה על הנערות בשורותיו; מד"א נכשלה בחובותיה לנקוט אמצעים סבירים כדי למנוע הטרדות מיניות ואף נתנה לכך יד; מד"א בחרה לעצום עיניים בנוגע למתרחש ולא הפעילה מנגנון פיקוח על המשיב, הגם שהתנהגותו הובאה לידיעת מנהל התחנה באופן ישיר על ידי המשיבה, ולנוכח האמור לעיל מד"א הפרה את חובתה לפי [סעיף 7 לחוק למניעת הטרדה מינית](#), התשנ"ח-1998 (להלן: החוק למניעת הטרדה מינית); מד"א לא נקטה אמצעים להרחיק את המשיב, נמנעה מלדווח אודות הפשע שנגרם למשיבה ואף כפתה עליה שלא להתלונן על הנעשה לה.

17. לצורך סילוק על הסף מחמת התיישנות, אין בית המשפט נדרש לסיכויי התביעה. אני אף נכון להניח, לזכות המשיבה, כי אין לראות את אמירתה של השופטת ברק-ארז כדעת מיעוט או כדעת יחיד, אלא כהערה אשר מפנה את תשומת לב הקורא לאפשרויות נוספות, שלא נדונו במסגרת עניין פלונית.

אך גם בהינתן ההאשמות החמורות שמטיחה המשיבה במד"א בכתב התביעה, הרי שלמקרא הדברים, לא זו הסיטואציה של שיתוף פעולה "בידיעה ובמתכוון" אליה התייחסה חברתי בעניין פלונית. לשיטה זו, שאני שותף לה, הכוונה היא למי ששיתף פעולה, ביודעין, במתכוון, בזמן המעשה ובקרבה למעגל הפנימי של הפגיעה, אדם

שתרם במעשהו או במחדלו לפגיעה המינית. לדוגמה, בעל זיקה לנפגע העבירה או בעל סמכות כלפי הפוגע, שנכח במקום אירוע התקיפה המינית בזמן התרחשותו ולא הושיט יד לנפגע העבירה. במקרים אלה קיים אשם מוסרי גבוה בשל הקרבה למעגל הפנימי של הפגיעה: קרבה במקום ובזמן למקום הפגיעה, לצד יכולתו למנוע את התרחשות האירוע.

עמדנו לעיל על הרציונלים שבבסיס דיני ההתיישנות. המחוקק מצא כי רציונלים אלה, לרבות זכותו של נתבע פוטנציאלי לשקט ושלווה בחלוף השנים, ניגפים בפני נשמתו המיוסרת של נפגע העבירה במהלך השנים. בין האינטרסים של הפוגע מינית בקטין לבין האינטרסים של נפגע העבירה-הקטין, בין פוגע לנפגע, המחוקק ביכר את האינטרסים של האחרון. לכן בא [סעיף 18א](#) לעולם. אך בעוד כוחם של הרציונלים שבבסיס דיני ההתיישנות נחלש כאשר מדובר בפוגע, לא כך לגבי המעגל השני, ועל כן, אין להרחיב בדרך של פרשנות את תחולתו של החריג [בסעיף 18א](#) גם על המעגל השני.

הלכה למעשה, לפחות לגבי חלק ניכר מהמחדלים והמעשים המיוחסים למד"א בכתב התביעה, אף איננו נדרשים להלכת פלונית. כפי שניתן ללמוד מהוראות [החוק למניעת הטרדה מינית](#), המחוקק היה זהיר בהארכת תקופת ההתיישנות, וכך נקבע [בסעיף 6\(ג\)](#) לחוק זה:

"לא יזדקק בית המשפט או בית הדין לעבודה, לפי הענין, לתביעה בשל עוולה לפי סעיף זה או לפי סעיף 7, שהוגשה לאחר שחלפה התקופה הקבועה בסעיף 5 [לחוק ההתיישנות](#), התשי"ח-1958 מיום שנוצרה העילה והוראות סעיפים 18א ו-18ב לחוק האמור, לא יחולו על תביעה כאמור".

[סעיף 7](#) לחוק הנזכר לעיל, קובע כי מעסיק חייב לנקוט אמצעים סבירים, כדי למנוע הטרדה מינית ולטפל בכל מקרה של הטרדה מינית. זה הסעיף שהפרתו מיוחסת למד"א בכתב התביעה, והמחוקק הבהיר במפורש כי [סעיף 18א לחוק ההתיישנות](#) לא יחול על תביעה המוגשת בעילה זו.

סיכום

18. לשון החוק; ההיסטוריה החקיקתית שלו: דברי ההסבר של הצעת החוק; פרוטוקול דיוני וועדת חוק, חוקה ומשפט; סביבתו של [סעיף 18א](#) לחוק; והשיקולים שצוינו על-ידי בית משפט זה בעניין פלונית - כל אלה מביאים למסקנה כי כוחה של הלכת פלונית יפה גם לענייננו, ואין להחיל את הסדר הארכת תקופת ההתיישנות על צדדים אשר אינם נמנים על המעגל הפנימי של הפגיעה המינית. הארכת תקופת ההתיישנות גם על נתבעים מהמעגל השני, היא עניין למחוקק לענות בו.

19. אשר על כן, אציע לחברותיי לקבל את הערעור, ולדחות את תביעתה של המשיבה כנגד מד"א מחמת התיישנות. אין צו להוצאות.

ש ו פ ט

השופטת י' וילנר:

אני מסכימה.

ש ו פ ט

השופטת ד' ברק-ארז:

1. אני מסכימה. לאחר שחזרתי ועיינתי בנושא – ובהמשך להערותי [בע"א 2805/13](#) פלונית נ' מדינת ישראל משרד העבודה והרווחה [פורסם בנבן] (16.4.2015) (להלן: [ע"א 2805/13](#)) – אני סבורה כי המונח "פוגע" אכן אינו מוגבל, לפי פרשנותו הנכונה, למי שביצע את עבירת המין בעצמו (במובן הפיזי), אלא נועד לחול גם במצבים של שיתוף פעולה בידיעה ובמתכוון. זאת, בין השאר, בשים לב לכך שבמצבים מסוג זה – אף על-פי הדין הפלילי – מדובר במי שהם מבצעים בצוותא, נמצאים במעגל הראשון של ביצוע העבירה, או למצער במסייעים. יש בכך אף כדי לתת ביטוי מלא לאיזון שבו בחר המחוקק בעת שנחקק [סעיף 18א לחוק ההתיישנות](#), התשי"ח-1958 (להלן: החוק). לצד זאת, מן הטעמים שהוסברו בפסק הדין המקורי [בע"א 2805/13](#) [פורסם בנבן] אל לנו כשופטים לחרוג מן האיזון העדין שנבחר על ידי המחוקק.

2. לא למותר לציין בהקשר זה כי אופן ההתמודדות עם הקושי של נפגעי עבירה להגיש תביעה, ולא כל שכן כאשר הפגיעה אירעה בעת שהיו קטינים, זוכה להסדרים שונים ומגוונים בשיטות משפט ברחבי העולם. בהתאם לכך, ניתן להצביע על מגוון של פתרונות המשקפים את האיזון בין האינטרסים הרלוונטיים להכרעה בסוגיית ההתיישנות. כך למשל, במשפט האנגלי, ההתמודדות עם הקושי שעמו מתמודדים נפגעי עבירה היא בגדרה של הוראת חוק כללית המקנה לבית המשפט שיקול דעת להאריך את תקופת ההתיישנות בתביעה בגין נזק גוף, בשים לב למכלול נסיבותיהם של התובע והנתבע, להבדיל מהארכה "אוטומטית" של התקופה במתכונת שאומצה בחקיקה הישראלית (Limitation Act, 1980, section 33). ראו A v. Hoare [2008] UKHL (6). אין מקום להידרש להשוואה מפורטת למשפט האמריקני, שבו הנושא מוסדר ברמה המדינתית (ומכאן, ריבוי ההסדרים). עם זאת, לשם דוגמה ניתן להזכיר כי במדינת קליפורניה, שבה תוקן החוק באופן ספציפי בהקשר של תביעה בגין פגיעה מינית, קיימת הבחנה במידת ההארכה בין תביעה המוגשת נגד הפוגע עצמו לבין תביעה המוגשת נגד צדדים שלישיים בגין רשלנותם. תביעה נגד צדדים שלישיים כאמור, בשונה מתביעה נגד הפוגע עצמו, לא תוגש לאחר יום הולדתו ה-26 של התובע (ראו: California Civil Code, section 340.1). הסוגיה היא אפוא מורכבת ומחייבת טיפול המאזן את מכלול השיקולים הרלוונטיים.

3. במקרה דנן, כפי שהבהיר חברי השופט עמית, לא ניתן לומר כי הטענות המופנות כלפי מד"א ממקמות אותה במעגל הפנימי – של משתף פעולה או מסייע בודעין ובמתכוון – ביחס לפגיעה. הטענות בכתב התביעה הופנו, בעיקרו של דבר, כלפי סביבת העבודה וההתנהלות הכללית במד"א, שעל פי הנטען אפשרו את הפגיעה. טענות אלה כשלעצמן אוצרות חומרה לא מבוטלת, אך בשים לב לנוסח התביעה כפי שהוגשה, הן אינן מסוג הטענות שאליהן כיוון המחוקק בשעה שנחקק [סעיף 18א לחוק ההתיישנות](#) (ראו: פסקה 17 לפסק דינו של חברי). אין צריך לומר, כי בדחיית התביעה מחמת התיישנות אין כדי לקבוע שהאירועים הנטענים על ידי המשיבה לא התרחשו, אלא רק להבהיר כי חלוף הזמן הקים מחסום דיוני לבירור התביעה בערכאות השיפוטיות (ראו: [ע"א 7426/14 פלונית נ' דניאל](#), [פורסם בבנו] פסקה 8 לפסק דיני (14.3.2016)).

4. לבסוף, חשוב כמובן להטעים, כי אין שום דבר בפסק דיני המשמיע הסתייגות מן האפשרות של הארכת תקופת ההתיישנות גם בתביעות נגד צדדים שלישיים שתרמו

לפגיעה מינית בקטינים. אולם – כפי שצוין כבר בע"א 2805/13 (בפסקה 37 לפסק דינו של השופט י' דנציגר) – שיקול הדעת בעניין זה מסור למחוקק.

ש ו פ ט ת

לפיכך הוחלט כאמור בפסק דינו של השופט י' עמית.

ניתן היום, כ"ו באב התשע"ח (6.8.2018).

ש ו פ ט ת

ש ו פ ט ת

ש ו פ ט

18031960_E04.doc עכב+סח

מרכז מידע, טל' 077-2703333 ; אתר אינטרנט, supreme.court.gov.il

י' עמית 54678313-3196/18

נוסח מסמך זה כפוף לשינויי ניסוח ועריכה

[בעניין עריכה ושינויים במסמכי פסיקה, חקיקה ועוד באתר נבו – הקש כאן](#)